

הליון באוויטש

הוא היה חסיד, גביר, עסקן ציבורי בקהילתו
וגבאי ראשי בבית המדרש מגלה עמוקות
שבקרקוב * כ"ק אדמו"ר הרש"ב הזכירו
במכתביו וכ"ק אדמו"ר הריי"צ נעזר בו
בקירוב תלמידי ישיבות לחב"ד * קווים
לדמותו של הרב החסיד ר' מיכאל אהרן
זליגסאן, שנספה במלחמת העולם השנייה
בשנת תש"ב

הרב מיכאל אהרן זליגסאן

החסיד ר' מיכאל אהרן זליגסאן נולד ביום כ"ב שבט תרל"ט לאביו החסיד רבי אברהם אבא (אבלי) זעליגסאן בעיר וועליזש ברוסיה. אך מעט ידוע אודות רבי אברהם אבא, מלבד מה שנמצא (בשנים האחרונות) על מצבת אחד מבניו בברלין, שם נרשם: "הרב הגביר המופלג בתורה ויראה הו"ח [=הותיק וחסיד] הנודע לתפלה לש"ת [=ושם ותפארת] .. מעיר ווייעליז פלך וויטעבסק ברוססלאנד". רבי אברהם אבא היה מגזע המהר"ל והמהרש"ל ובעל שאגת ארי'.

בהגיעו לפרקו הנישואין נשא ר' אברהם אבא את מרת שטערנא סלווה (שרה), נכדתו (בת בתו) של הרה"ק ר' חיים אברהם בנו של אדמו"ר הזקן והם התיישבו ברוסיה הלבנה. ואגב, מרת שטערנא סלווה נקראה על-שם הסבתא שלה, הרבנית של אדמו"ר הזקן.

במשך השנים התברכו ר' אברהם אבא ואשתו בשלושה עשר בנים. בנם השמיני הוא הרב החסיד ר' מיכאל זעליגסאן. בהיותו בן שמונה שנים נחלה והוסיפו לו את השם "אהרן" ומאו נקרא שמו בישראל "ר' מיכאל אהרן".

1. ואפריון נמטיה להרה"ג הרה"ח ר' יוחנן שי' גורארי', רב העיר חולון, שהמציא לידינו העתק מצבה זו.

(ורמז יש בכתוב בריש פרשת שמיני "כי ה' נראה אליכם" וכתב השל"ה הקדוש ש"אליכם" אותיות "מיכאל" ו"נראה" אותיות "אהרן").

החסיד ר' אברהם אבא נפטר בדמי ימיו בהיותו מ"ה שנה בלבד. ילדיו נשארו יתומים והילד שניאור זלמן חניך את אחיו הרמ"א הוא ר' מיכאל אהרן.

העיר וועליזש על נהר דוינא שוכנת לא רחוק מהעיר ליובאוויטש (שברוסיה הלבנה) ובעיר זו גרו כמה מחסידי חב"ד. בשנת תרס"ד נשא הרמ"א את מרת חיה רחל (רוזה) ממשפחת לנדא, משפחה נכבדה מגזע הגאון הפוסק לדורות הרמ"א, שהיה גר בעיר קרקוב, וידועה המליצה "ובני ישראל יוצאים ביד רמא", העיר היתה כידוע גם עירם של בעל "מגלה עמוקות" ועוד גאונים מפורסמים. לאחר נישואיו התיישב הוא עצמו בעיר קרקוב, סמוך למקום מגורי חמיו ר' אהרן שלמה לנדא.

אחרי חתונתו בקראקא, רצה הרמ"א זעליגסאן לחזור לוועליזש, עיר מולדתו, אבל בגלל מלחמת העולם הראשונה, לא היה יכול לחזור. לחלופין רצה לגור בווינה, אבל גם זה לא יצא אל הפועל ולבסוף השתדל וקיבל רישיון לגור בקראקא בבית אחד עם חמיו הרא"ש לנדא שגר בקומה התחתונה והוא בקומה השנייה.

הוריו של ר' מיכאל אהרן הורישו לו יערות גדולים ומהם התעשר ברוך השם. בימים ההם היו בונים ספינות מעצים ולצורך זה היו שולחים את העצים למדינה אחרת. וכך התנהל העסק שלו. כרתו את עצי היער ושלחו דרך נהר דוינא לעיר ריגה ומשם נשלחו העצים לאנגליה לצורך בניית האניות. גם אשתו – הסבתא – ירשה מהוריה חלק חשוב מבית דירות בעיר וארשא.

העסקים התנהלו היטב ת"ל, לא היתה להם שום דאגת פרנסה והרמ"א היה יכול להקדיש זמנו ללימוד התורה, עבודה (זו תפילה) וגמילות חסדים (מעשים טובים).

יש פתגם חסידי: "א חסיד מאכט א סביבה". זאת אומרת שכל חסיד צריך להרגיש שמוטל עליו תפקיד לזכות את הרבים בכלכלה גשמית ורוחנית גם יחד.

וחכמי המשנה לימדונו כי שכר המעשים טובים הוא שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה והקדן שלהם קיימת לעולם הבא ומהם: השכמת בית המדרש שחרית וערבית והכנסת אורחים וביקור חולים והכנסת כלה".

2. לקוטי שיחות ח"ב ע' 522.
3. היום יום ל' אדר א'.
4. מס' פאה פ"א מ"א.

עיר מקרא טוב

"הכנסת אורחים" ללא גבולות

באותה השנה שהרמ"א הקים משפחה (תרס"ד) התקיימה מלחמה בין מדינת רוסיה ויפן. גם חיילים יהודים שירתו בצבא וידועה הפעילות של כ"ק אדמור"ד מהורש"ב נ"ע להשיג מצות עבוד החיילים שהיו באותם ימים בצבא.

הזדמן כמה פעמים שחיילים או יהודים מעיירות הקרובות או הרחוקות באו לפני יום השבת לשבות בעיר קרקוב אבל לא היה להם מקום לאכול סעודת שבת. רמ"א הזמינם לשולחנו. כן נהג בכל שבת קדש וכן ב"לילי הסדרים" של חג הפסח והזמין את "כל דכפין" לביתו.

מדת הכנסת אורחים של רמ"א לא ידעה גבולות. היה מחפש אחר יהודים שנוקקו למקום לאכול ומביאם מבית הכנסת לביתו. בנותיו סיפרו שאף שבבית היו משרתות, דאג שדווקא בנותיו ישרתו את האורחים כדי לחנכן במצוה גדולה זו.

בהיותו מרוסיה, היה גם איש לבבי ובעל רגש חם כלפי מי שנפגש אתו.

אף שהרמ"א לא היה רופא במקצועו, בכל הזדמנות ששמע על מישהו שנחלש בבריאותו או חלה, חגר את

מתניו והלך לעזור ולטפל בו כדי לחזקו ולעודדו בגשמיות וברוחניות.

מחזה מופלא בחנוכה

נהוג אצל חסידי חב"ד – משנים קדמוניות – לנגן את

ר' יחיאל הורוויץ יליד קראקא, וגר היום בתל-אביב, מספר:

זכורני היאך בתור ילד ישבתי בבית הכנסת כנגד הרמ"א. קומתו היתה בינונית. רמ"א היה שתקן והצנע לכת ובשבת היה לבוש כובע גדול (צילינדר) כשר מכובד. המעיל שלו היה מה שנקרא בשם "פראק". היה עשיר גדול. אמרו שהיה לו בית גדול סביבות שבילי הרכבת בוורשא שהרוויח הרבה מזה.

מוסיף ומספר מר יוסף שי' בוסק, גם הוא יליד קרקוב וכיום בתל-אביב:

בית הכנסת מגלה עמוקות שבעיר קרקוב היה משנות ה-1700. בית הכנסת זה היה ישן ומכובד בעיר.

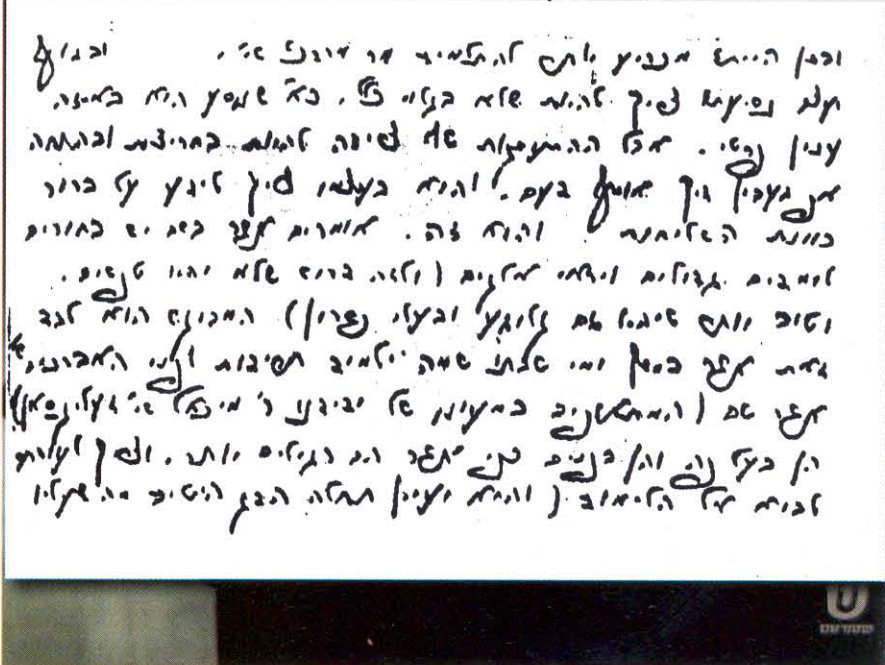
ר' מיכאל אהרן היה רגיל להימצא בסביבות בית הכנסת במשך היום. היה למדן ולמד גם בישיבת כתר תורה ברדומסק. במשך היום היה הרמ"א מסתובב ושומע שיעורים שונים.

בבית הכנסת ישבו הבעלי בתים בשולחנות שב'מזרח'. רמ"א נחשב לאיש של הקהילה ("עסקן ציבורי"). היה גם אינטליגנט. דיבר בסגנון ליטאי (ואולי מפני זה לא דיבר ברבים כיון שהסגנון בקראקא היה של גליציה).

רמ"א זכה למשרת "גבאי ראשי" ע"פ בחירות (כפי שרשום בפנקס הגבאות ועניני בית הכנסת מגלה עמוקות משנות 1850). ובכמה אסיפות של הגבאים חתם שמו בסיום הדברים שנדברו בעת אסיפת הנהלת בית הכנסת. רמ"א בהיותו חסיד חב"ד, התפלל בנוסח ספרד כפי שנקבע מאדמו"ר הזקן. הנוכחים בבית הכנסת חשבו שהתפלל בנוסח אשכנז, אבל בלחש התפלל נוסח ספרד ("נוסח חב"ד").

מספר ד"ר הערש שי' יליד קראקא, הגר בניו-יורק: רמ"א היה עשיר והיו לו בתים. הנהגתו היתה אריסטוקרטית. בשכונה זו (במיוחד ברחובות סבסטינה והסביבה) גרו רובם של היהודים שבעיר. ביום השבת אחר הצהריים, היה נוהג להגיד שיעור עבור אברכים חסידים מודרניים.

הרמ"א שכר סופר שיכתוב לו ספר תורה, לקיים את המצווה כתבו לכם את השירה הזאת גו'.

ניגון אדמו"ר הזקן הידוע בשם "ארבע בבות" בזמנים מיוחדים (כמו בעת התוועדויות מיוחדות אצל האדמו"ר, בעת שמוליכים החתן והכלה אל החופה או בעת סעודת ברית מילה וכדומה).

הרמ"א היה מחונן בחוש הנגינה גם באמצעות כלי. והיה מנגן ניגון אדמו"ר הזקן בכינור בעת שהוליכו את החתן והכלה אל החופה. כן נהג בכמה חופות שכיבד ושימח את החתן וכלה לשם מצווה וכן היה מהנה כמה יהודים בכוח הנגינה, ועד שפעל התעוררות נפלאה על השומעים. עדות לכך מופיעה בספר "אני לא סטשק" (מאת שמחה שפירי שי', ישראל תשמ"ט):

"באחד מלילי חג החנוכה בא לבית מדרשו של האדמו"ר ר' משה'ניו אחד ומיוחד מחסידי ליובביץ, ר' מיכאל זעליגסאן, וכינורו עמו. הרבי (צאצא מבית ריזשין) הזמין אותו. לאחר שהאדמו"ר סיים את הברכות ברוב כוונה והדליק את נרות החנוכה בחנוכייתו המפוארת, ניצב הרבי וידו על המזוזה, ור' מיכאל ניגן את ניגונו של "בעל התניא" על ארבעת חלקיו. אולם בית המדרש היה צר מהכיל את הציבור הגדול. וכולם ראו וחשו ב"התפשטות היש" של שני יהודים מופלאים. חווייה בלתי רגילה זו מרגשת אותי עדיין בהיזכרי בה.

"ר' מיכאל היה כמדומני חסיד ליובביץ היחיד בקרקוב. בר אוריין ומוסיקאי מחונן, זקנו קטן כל הליכותיו בהצנע ודיבורו בלחש (שני בנים לו האחד הוא רופאו של האדמו"ר מלובביץ ר' אברהם זעליגסאן נ"י; השני מהנדס עדין הנפש וירא שמיים יהודה זעליגסאן נ"י, הוא חי בתל אביב ושימש בעבר מנהל אגף הקרקעות בעיריית תל אביב). מחזה "שלא מעלמא הדין". שניהם מרחפים בעולם הניגון. מעמד מופלא זה של הדלקת נרות חנוכה השאיר רושם בל יימחה על כל אשר זכו לראותו. שני יהודיים אלה כל אחד ועולמו המיוחד נספו בשואת פולין. ה' ינקום את דמם הקדוש והטהור ויהא זכרם לברכה".

הגבאי הראשי

5. ספר המנהגים-מנהגי חב"ד.
6. ראה גמ' סוכה נב.

**מדת הכנסת
אורחים של רמ"א
לא ידעה גבולות.
היה מחפש אחר
יהודים שזקקו
למקום לאכול
ומביאם מבית
הכנסת לביתו.
בנותיו סיפרו
שאף שבבית
היו משרתות,
דאג שדווקא
בנותיו ישרתו את
האורחים כדי לחנכן**

ובין היום מעניע את אלהים וזו צונו של
 קול נסיעה לך אלהים שלם בקולו פ. כא שמע היום באתה
 ענין נסיעה. מהלך ההתעוררות של לילה אולם במהירות אבנמה
 את געפון וכן מאתך בעם. אלהים בעלנו לך לנגע על בור
 כוונת האלהים. אלהים זה. אחרים תצטק גם יש באזורים
 אחרים גבולות ואלו אחרים (ואלה ברוך שלם יהיו טרנספ.)
 ואם ואלו אלהים שלם לנגע ובעל נפיון) האמנות הוא אגב
 גמל תצטק במין ואלו אלהים יאמרו תשובה אלה האבות
 תצטק עם (האמנות) במעונו של יבועו ל' אלהים (ועליו נא)
 ין בעל נג' ואלו בלתי נ' יצטק ונג' אלהים יאלו. ולכן אלו
 אלו אלה האבות (אלהים וענין אלהים הנג' הוסיף מה אלהים

הרמ"א היה מחונן
בחוש הנגינה
גם באמצעות
כלי. והיה מנגן
ניגון אדמו"ר
הזקן בכינור בעת
שהוליכו את החתן
והכלה אל החופה.
כן נהג בכמה חופות
שכיבד ושימח את
החתן וכלה לשם
מצווה

וחשבתי להם את כבודו ..והג' [והגביר] ר' מיכאל
 זעליגסאן אשר דר בתמידות בקרקוב וכאשר יעשו אסיפה
 יזמינו את הנכבדים הנ"ל אשר יבואו אל האסיפה למען
 לסדר אופן בבתי הרחצה".

בתחילת שנות הצ' עורר כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ את
 הרמ"א לארגן שיעור חסידות בביתו ולהזמין אנשים
 בסביבתו להשתתף בשיעור.

ברית כרותה לתעמולה שאינה חוזרת ריקם? ואחרי
 השתדלות, הצליח ואיגן שיעור חסידות במעונו בכל
 שבת קודש בבוקר.

על פי הצעת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נבחר הגאון הרב
 מרדכי מענטליק ז"ל שהיה אז תלמיד מצוין בישיבת
 תומכי תמימים ליובאוויטש באטוואצק, פולני' להיות
 ה"מגיד שיעור". וכידוע, אחרי המלחמה, נתמנה הרב
 מענטליק להיות הראש ישיבה של ישיבת תומכי תמימים
 המרכזית ב"770.

"ידידנו הגביר החסיד"

וכך אנו קוראים במכתבי קודש של כ"ק אדמו"ר
 מהוריי"צ להרה"ג הרה"ח ר' יהודה עבער הי"ד, ראש
 ישיבת תומכי תמימים בווארשה:

א. מתוך המכתב קדש של י"ד מנחם אב תרצ"ג¹⁰:
 "אם היה חפץ לנסוע לקראקא על משך איזה שבועות
 היינו מסוף שבוע זו או תחלת שבוע הבע"ל [הבאה עלינו
 לטובה] עד ר"ה [ראש השנה] הבע"ל, ושם יש אגודת
 אברכים הלומדים פעמים בשבוע, שם ידידנו ר' מיכאל ש'

הגיגת י"ט כסלו
 בכל שנה היה חוגג ברוב פאר ובסעודה את חג י"ט
 כסלו, יום גאולת אדמו"ר הזקן ממאסרו, וכמנהג החסידים
 מיני קדם נהגו לאכול בעת הסעודה גם מאכל "קאשע"
 (כוסמת).

וכך מספר בנו הרופא ר' אברהם-אבא זעליגסאן בפתק
 נדיר בו רשם לעצמו את תיאור אישיותו של אביו הרמ"א
 ז"ל:

"כשאני מתבונן באפיו של אבי ז"ל אחרי עברי את
 אירופה מקצה אל קצה וכן אזיה מקצה אל קצה וכן
 אמריקה מים לים ואחרי שהכרתי הרבה ממבכרי האומה
 הישראלי בגולה, הוא נעשה יקר יותר בעיני, כי כמעט
 שלא מצאתי בין שדרות הבעלי בתים והגבירים, איש
 כמוהו מוכן למסור נפשו לקים כל מצווה בכל לב, יהודי
 חם רודף צדקה בין שהוא מסוג מצוות ש'בין אדם למקום'
 או שהוא 'בין אדם לחבירו'. ועוסק בצרכי ציבור באמונה
 ממש ('בית לחם' ביקור חולים, 'בית לחם' חברא קדישא,
 בית הכנסת מגלה עמוקות ועוד), בלי לשום עיניו על צרכי
 עצמו בלי שום פני' עצמית".

עסקנות ציבורית

בבערך בשנת תרס"ו, במהלך אחת הנסיעות שלו,
 התעכב כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ בביתו של החסיד רמ"א
 בקרקוב. כעבור כמה שנים מזכירו כ"ק אדמו"ר מהורש"ב
 במכתב⁸ אודות עניין של עסקנות ציבורית מסוימת שרצה
 הרבי לפעול:

"בדבר אגודת מעייני הישועה היה הרבה עסק...

8. אגרות קדש כ"ק אדמו"ר מהורש"ב ח"ב ע' תלו.
 9. היום יום- יב תשרי.
 10. אגרות קדש כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' כב.

RABBI I. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN, N. Y.
SLOLUM 6-2919

יוסף יצחק שניאורסאהן
ליובאוויטש

ב"ה, ה'ניסן, תש"א
ברוקלין

ידידי הנכבד מר י. שיינבענדער
שלום וברכה!

איהרע ווערטער שרייבען 10
15 סיון האבע איך מיט פערנענדיגען
ערהאלטען די זענדונג צו מיינע פריינד
איהרע ווערטער עלטערן יחיו האב
איך אנגעשטעלט.
וועגען אהיידעווייט פאר מיינ
פריינד איהרען ווי, שוואגער, דיר, זעליקסאהן
שי"ת זענען שווער צו באקומען. השי"ת
זאל אים בעליקען!

מיט בעסטע ווינטע

RABBI I. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN, N. Y.
SLOLUM 6-2919

יוסף יצחק שניאורסאהן
ליובאוויטש

ב"ה, ה'ניסן, תש"א
ברוקלין

ידידי הנכבד מר י. שיינבענדער
שלום וברכה!

איינער בריעף פון ז'אדר האב איך
מיט א פארשטעטיגונג ערהאלטען. צו שיקען
פסח פאקעטען איז שוין געווען צו שפעט
האב איך געארדענט צו שיקען 2 מאהל צו
צוויי פאקעטען-אין סך הכל 4 פאקעטען-
לויט דער בייגעלעטער רשימה. יעדער פאקעט
קאסט \$13.75 און 4 פאקעטען האבען געקאסט
55 דאללאר. 20 דאללאר האב איך איבערגעגעבן
פאר " לחם לרעבים בנעהטע" און די איבער-
געבליבענע 25 דאללאר האב איך איבערגעגעבן
אין באנק אויף אייער רעכנונג. און אלעס
צוזאמען מאכט אויס 100 דאללאר.

איך בין אייך דאנקבאר פאר דער
ידיעה פון ידידי גיסו ד"ר א. שיינזעליקסאהן
און ווארט אויף אייער צווייטען שרייבען.
איך וואלט אויך וועלען וויסען ווי גייט
די קינדער אין ארץ ישראל, וואו זיינען
זיי, ביטטע שרייבט!

איך בעט זייער שרייבען די
שוויגער עלטערן יחיו, און איבער געבען
זיי מיינע בעסטע וואונשען. איך בין גיט
זיכער אז זיי ערהאלטען מיין שרייבען.
שרייבט ווי גייט עס אייך, האט
איר זיך שוין איינגעארדענט מיט א געשעפט
האט איר שוין באקאנטע. השי"ת זאל באגליקען
איך מיט אייער פרוי אין אלעס וואס איר
האט נויטיג.

הדו"ש ומברכו

מזכירות כ"ק ארמו"ר שלי"א מליובאוויטש
Secretary of RABBI OF LUBAWITZ
Address: RABBI I. SCHNEERSOHN

No. _____

ב"ה, ה'ניסן, תש"א
ברוקלין

שלום וברכה!

יעדער פאקעט ענטהאלט:

- 2 טונט פיי
- 2 קאקא
- 2 קאפע
- 2 שאקלאד פודדע
- 2 זייך

10 טונט

בייגעלעט א קבלה אויף 20 דאללאר

מיט אכטונג
סקרעטער א. א. א. א.

זעליגסאן וכפי ששמענו פה בקראקא ישנם ת"ל [תודה לא-ל] הרבה בחורים לומדים גדולים (אמרו לי אשר כן ירבו כשתי אלפים בחורים שי' לומדים שם) און דארטן וואלט מען גיקאנט דורך פירן א אגיטעציאנע ארבעט בין הצעירים שיתקדו לחסידות. ואם יש לך המסוגל לזה מהר להודיעני כי בחפצי היה להתחיל שם בעבודה של תעמולה, ויש לי בעו"ה תקוה טובה כי נצליח שם, ובלי ספק אשר יביא תועלת רב".

ב. במכתב קדש מיום כג מנ"א תרצ"ג" כותב כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ:

"ע"ד קראקא... הייתי מכריע יותר להתלמיד מר מרדכי שי' ובגוף ועצם נסיעתו צריך להיות שלא בגלוי כלל, כ"א שנוסע הוא באיזה ענין פרטי, אבל ההתעסקות שלו צריכה להיות בחריצות ובהנחה אפגעבין זיך אויף דעם [למסור את עצמו לזה], והוא בעצמו צריך לידע על ברור כוונת השליחות, והוא זה, אומרים אשר בשם יש בחורים לומדים גדולים ויראי אלקים ... המבוקש הוא לכד זאת

אשר במשך ימי שבתו שמה ילמוד חסידות לפני האברכים שי' אשר שם (המתאספים במעונו של ידידנו ר' מיכאל שי' זעליגסאן) הן בעל פה והן בפנים כפי אשר הם רגילים יותר, וצריך לעוררם לבוא אל הלימוד (והוא יעיין תחלה הדק היטיב מה שעליו ללמוד לפניהם בפנים ולסדרו בסדר טוב ובשפה ברורה, והן מה שיחזור בע"פ, ובעת לימודו וחזירתו ישתדל לדבר בשפה ברורה ובמתנות). ישתדל לבוא במגע עם הבחורים הלומדים בהישיבות ובהשטיבלעך, כמובן תחלת הדבור יהיה בנגלה (וגם זה יהיו ענינים מסודרים דורך ריידן א זאך אין לערנען, אבער עס זאל זאין גירעט) [לשוח בעניני לימוד, אבל שיהי' חזק] ובשיחתו יבאר ענין רוחה של ישיבת תומכי תמימים ומטרתה בלימוד הנגלה וחסידות, ואיך כי לימוד החסידות מעורר כוחות פנימי' בשקידה ונועם ביראת שמים ואהבת השי"ת על ידי התבוננות וכי'...

11. אגרת קדש כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' לו

מודעת זאת כי אלה הגבאים משנת

תרפ"ו לפק העמיסו עליהם את תקון

בדק בית מדרשנו מגלה עמוקות

להוציאו מכה אל הפועל

ר" זכרי' באסאק

אהרן שמואל בירסטענבינדער

מיכאל זעליגזאהן

עקיבא ווארטסמאנן

משה קראגען

ליביש דוד ראקאווער

המוזכיר! ר" איטשה אויסטערן

Handwritten text in Yiddish and Latin script, including the name 'Odavianus glabius av. Roman'.

ר' מיכאל ניגן את ניגונו של "בעל התניא" על ארבעת חלקיו. אולם בית המדרש היה צר מהכיל את הציבור הגדול. וכולם ראו וחשו ב"התפשטות היש" של שני יהודים מופלאים

"בפאריו התיישבתי על רכבת הנוסעת לוינה, אוסטריה, הרכבת נסעה דרך שווייץ, שבה עלה אברך מקראקא, שמסר לי ד"ש מקהלת חב"ד בקראקא, שיש לה מנין מיוחד, ובראשה עמד ר' זעליגסאן הלומד חסידות עם הקהל..."

לפני כשנה וחצי התקיים בעיר קרקוב סמינר לרגל חגיגת שבע מאות שנה של יהדות בעיר קרקוב. אחד הנואמים היה חסיד חב"ד מלונדון הרה"ח ד"ר נפתלי לונטל שתיאר את פועלו של חסיד ר' מיכאל זעליגסאן.

להלן, קטעים מדבריו (בתרגום מאנגלית): "דוגמא מיוחדת להפצת יהדות, לראשונה תוך ניצול בית פרטי בתור מרכז להפצת פנימיות התורה, התקיימה בעיר קרקוב."

בתנועת חב"ד שמקורה מרוסיה הלבנה, ובמשך כמה מאות שנה בעיר ליובאוויטש, יש דרישה מכל ההולכים בשיטת תורת חב"ד לעסוק בלימוד תורת ה'נגלה' וגם תורת החסידות שביארה גם מושגים בקבלה על מנת שהלימוד ישפיע על עבודה שבלב זו תפלה. בשנת תרנ"ז נוסדה ישיבת תומכי תמימים בליובאוויטש ובה נחקק ונקבע לימוד החסידות בתור חלק מסדרי הישיבה.

בשנת תרצ"א, כשישיבת תומכי תמימים עברה לעיר ווארשא, מקום מגורי כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ, תלמידי

RABBI I. SCHNEERSOHN OF LUBAWITZ 770 EASTERN PARKWAY BROOKLYN, N. Y. SLODUN 6-2919

יוסף יצחק שניאורסאהן לייבאוויטש

ב"ה, כ"ט שבט, תשי"א ברוקלין

אל הנכבד אי"א מר זענדער שי"א שלום וברכה!

איינער בריעף האב איך ערהאלטען און עס האט מיך זייער געפרייט צו הערען א גרוסט פון מיין טריינד, אייער שוויגער פאטער סי' אויך פון אייך און פאמיליע. אייער שוויגער פאטער מר.

זעליקסאהן סי' האט בא מיר \$100 (הונדערט דאלאר) און ער האט מיר געזאגט אז איך קען די \$100 דאלאר איבערגעבען צו אייך נאכדעם ווי איר וועט מיר טרייבען.

ווען איר וועט ערהאלטען די זען בריעף זייט אזוי גוט טעלעגראפירט מיר אדער טרייבט אבריעף לופט פאסט אז איר ווילט איך זאל אייך אפטיקען די סומע וועל איך אייך ארויס שיקען א באנק סעק אויף דער סומע פון \$100.

טרייבט ווי גייט אייך, ביסטע טרייבט א גרוסט אייער שוויגערפאטער אין מיין נאמען, איך וועל אים אויך טרייבען. זייט בענליקט.

בס כ"ק אדמו"ר שליט"א: מזכיר א. געץ

ישתדל לבחון את הבחורים הלומדים ולידע אותם היטיב הן בלימודם והן בכשרונותיהם, ובמשך שני שבועות לערך יוכל להכיר איזה עשיריות תלמידים בעלי כשרון, והוא יודיע לך מכל אשר נעשה בשם ואתה תשיב לו מה שעליו לעשות הלאה.

אבל המכוון כללי צריך לדעת מראש, הוא מה שהמכוון הוא אשר יפעול החכמה ובמועצות אז עס זאל ווערן ביי זיי א חשק ורצון קומען לווארשא (שיווצר אצלם חשק ורצון לבוא לווארשא) על משך איזה זמן..

כן תכתבו משמי לידידינו הגביר חסיד ר' מיכאל שי' זעליגסאן כאשר תלמידינו היקר ר' מרדכי שי' נוסע למחנם... בבקשה לקרבו כי הוא בעל חושים וכו' ואגב [רצו] ממנו אשר במשך היותו שמה ילמוד וכו'."

לתקופת השנים סיפר הרופא ד"ר זעליגסאן [בנו של הרמ"א זעליגסאן], שרוב משתתפי השיעור בחסידות בבית אביו היו מהציבור החסידי של חסידי פולין ולמדו את ה"חסידישע פרשה" של אותו שבוע בספר תורה אור או לקוטי תורה אשר לאדמו"ר הזקן.

המשתתפים בשיעור היו בני תורה ו"לומדים" וכשנפגשו עם תלמיד משיבה היו מדברים עמו בדברי תורה, וככלותם לדבר עם הרב מענטליק ז"ל, בדברי תורה, היו מלאי התפעלות מחריפותו וידעתו הרבה למרות גילו הצעיר

"בראשית מנין החב"ד" בקראקא

הרה"ח הרב ר' ישראל יעקבסאהן ז"ל כותב ברשימותיו אודות עסקנותו לטובת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ וחסידי חב"ד. בין הדברים כותב אודות סיום חדש תמוז תרצ"ז:

12. ראה ספר זכרון לבני ישראל (קה"ת, ברוקלין, נ"י, תשנ"ו), ע' רב.

**בקיץ שנת תרצ"ג
השתדל כ"ק
אדמו"ר מהוריי"צ
לנצל את היכולת
הטמונה בבית
הרב מיכאל אהרן,
להיות בסיס
ללימוד שיעורי
חסידות. כ"ק
אדמו"ר מהוריי"צ
כתב שני מכתבי
קדש רצופים
בנושא**

**"ביום ט"ז אלול
מצאו אותם
השוטרים הפולנים
וכשאמי הי"ד
דברה עם השוטר
ורצתה לתת לו
כסף שישתוק,
הבחור שפירא
נתק נסר אחד
ונמלט". לפי
הידיעות שהגיעו
לבנו במשך השנים,
השוטרים הפולנים
באכזריותם לא רצו
להצילם**

הישיבה למדו תורת חסידות חב"ד ועסקו בעבודת התפלה, והשתדלו שתהיה לכך השפעה בחיים הפרטיים, בהנהגה היום-יומית שלהם. לפי עדות אחדי¹³ התלמידים הותיקים, לא מקום למחשבה על דרישה נוספת מלבד הספה בלימוד התורה בעמקות. התנועה של 'קירוב' יהודים ליהדות, לא נדרשה מהם בתקופה ההיא.

כאן נכנסת העיר קרקוב בסיפור.

כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ רצה לקרב את תלמידי הישיבות מחוגים חסידיים שונים, או תלמידים שלא היה להם רקע של חסידות, לרוות ולהתענג בלימוד תורת החסידות ובתקווה לבלות זמן בשיבת תומכי תמימים בווארשא. הרבי האמין בפשטות שלימוד החסידות והפצתה הוא שלב ונדבך חשוב להביא משיח צדקנו על ידי יפוצו מעינותיך חוצה. והוא האמין, ככפי שהיה גם שיטת הרב הצדיק ר' קלונימוס קלמן שפירא (תרמ"ט-תש"ג), שרק על ידי לימוד פנימיות וסתרית התורה יתנהל לימוד התורה אצל כלל ישראל באופן הראוי.

לכן השתדל כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ליצור פורמט חדש של לימוד בעיר קרקוב. זה לא היה בית הכנסת או בית המדרש, או ישיבה, אלא בבית פרטי.

באותה השכונה בקרקוב גר חסיד חב"די ושמו ר' מיכאל אהרן זעליגסאן. הוא היה מגזע אדמו"ר הזקן. רמ"א התנהג כמו היהודים בקרקוב, כהנהגת בעל הבית, בלבשויו והנהגתו. בנוסף לזה, היה מכניס אורח נפלא.

בקיץ שנת תרצ"ג השתדל כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ לנצל את היכולת הטמונה בבית הרב מיכאל אהרן, להיות בסיס ללימוד שיעורי חסידות. כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ כתב שני מכתבי קדש רצופים בנושא (ראה לעיל).

כשמתבוננים במכתבים אלו ובשים לב לרקע של בית זה, מוכח שזו היתה התחלה ופתיחה של פעילות באופן של אגיטציה (תנועה וזעזוע), והוא הוא שם התואר שבו נתפרסמה תנועת חב"ד בשנים הבאות.

בסביבה אחרת, שנים רבות אחר כך, פעילות באגיטציה זורמות מ'בית חב"ד' במבצעי המצות כמו תפילין, מזוזות, חגים, נרות שבת קדש. בקרקוב, לימוד של פירושי תורת החסידות על פרשת השבוע היה על סדר היום, אף שזה מתקיים בשיעורים באופן פורמלי, ולא כל כך בגלוי ברחוב.

היום, בסביבה של לימוד התורה, כמו בבתי חב"ד בירושלים, בני ברק וגם סטמפורד היל בלונדון, ההשתדלות והמטרה של האגיטציה הרוחנית של חב"ד, מופנית גם ליהודים חרדים, כדי להפיץ את תורת חסידות חב"ד, באמונה ותקווה שזה יחזק ויוסיף עצמה רוחנית, ובמילא גם ביאת המשיח.

אכן, היה כבר השתדלות למשוך חסידים וחרדים מחוגים שונות להשתתף בלימוד עמוק של תורת חב"ד, הכוללת ובלולה מ'קבלה' וחסידות יחד עם החיות שבזה. וזה רואים אנו בקרקוב, בבית הרב מיכאל אהרן ברחוב סבסט'ינה 13, דוגמא שלימים התפרסמה בשם 'בית חב"ד'.

13. הרה"ח ר' מנחם זאב שיחי' גרינגלאו, משפיע בשיבת תורת במאטרעאל, קנדה.

בית חב"ד הוא בית פרטי, אבל ביחד עם זה יש בו מעלות שמקשרות לבית המדרש ולפעמים גם לבית הכנסת. יש משפחה חמה שמארחת את האורחים ויש גם לימוד התורה. בפרטיות, המטרה הוא להסיר את הגדרים ולהגיע אל היהודי או לנקודה מסוימת שבנשמת היהודי.

**מכתבי אדמו"ר הריי"צ לבני
המשפחה**

לפני המלחמה רכש הרמ"א סכום כסף מסוים, וחלק ממנו שלח לכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ בתור פיקדון. כעבור זמן שאל כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ את חתנו של הרמ"א, מר יצחק סנדר, מה המשפחה מעוניינת לעשות בכסף זה.

הרמ"א ענה - באמצעות חתנו, מר סנדר - שמהרצוי שהמזון ילך לכלכלת רעבים בגטו בפולין. כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ דאג לכך בהתאם לרצון המשפחה, ובאחד מהמכתבים (אל מר סנדר) מפרט את חשבון חלוקת הכסף.

לפנינו צילום המכתבים של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ - משנת תש"א - למר סנדר ע"ה¹⁴.

על קידוש השם

כשהנאצים ימ"ש הגיעו לסביבות קרקוב, הכריזו שכל יהודי בויליזשיה צריכים להתייצב בשעה חמש בבוקר ליד תחנת הרכבת. הגרמנים בחרו את אלו שלמעלה מגיל ששים והובילו אותם ברכבות ליער בסביבות קרקוב.

הרופא זעליגסאן כותב במכתב מיום ב' אלול תשי"א לבני משפחתו בארץ ישראל, אודות הימים האחרונים של הוריו הי"ד:

"לפני ימים אחדים ניגש אלי בחור אחד ערך בן כ"ה שנה ושמו שפירא שגר קרוב לקרקוב והוא נכד הרב פרענקל בפודגוזע וסיפר לי כי הוא נחבא עם אבי ואמי הי"ד מיום י"ד אלול שנת תש"ב (שחל ביום ה') עד יום ט"ז אלול שחל בשבת קדש בין נסרים של עץ שהיו בין שני בתים בויליזשקה. באותו מקום נחבאו יחד י"ב יהודים וביניהם מר שניאורסון מרחוב סטרדום (הוא קרוב להרבי מליובאוויטש).

ביום ט"ז אלול מצאו אותם השוטרים הפולנים וכשאמי הי"ד דברה עם השוטר ורצתה לתת לו כסף שישתוק, הבחור שפירא נתק נסר אחד ונמלט".

לפי הידיעות שהגיעו לבנו הרופא זעליגסאן במשך השנים, השוטרים הפולנים באכזריותם לא רצו להצילם, ואז הרמ"א לבש טלית ושניהם נרצחו ביחד עם היהודים על קידוש השם. ה' ינקום דמם.

במשך השנים, במענה לשאלת בנו הרופא באיזה יום לקבוע את היארצייט, הורה הרבי לקבוע אותו ליום ח"י אלול.

ויהי רצון שבקרוב נזכה להקיצו ורננו שוכני עפר והם בתוכם.

14. אג"ק כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ד ע' שעג"שעד.

ברשימה הכללית של חשבונות החורף, רשומים ההכנסות:

מכ"ק לפני נסיעתו [שנתן למזכיר במזומן לפני נסיעתו לארה"ב בשלהי אד"ר].

מכהנר קובנה [ה"ר אלכסנדר כהנר מקובנה].

מאסתר [הוא שמו ההסוואתי של ה"ר מרדכי דובין].

ממזרח [הוא ה"ר בן קלמן הנ"ל].

בכמה מהכנסות אלו נרשם שהם תמורת \$, או תמורת

רי"ד [הם דולרים אמריקאים, שבה גר ה"ר ישראל דזייקאבסאן]. ומהחשבון נראה שקבלו 10 מעות לטביים תמורת כל דולר.

קרבן פדיון שבויים

וכי האיך היו מעות לרבינו בארה"ב, לשלם את הסכומים הנזכרים?!

אלא שבהגיעו לארה"ב, בהכנסו לאולם הנמל שהכיל כמה אלפי איש, פנה אליהם באותו נושא, ובו ביום, ט' אד"ש ת"ש, כתב במכתבו הכללי לאנ"ש באה"ק ואירופה (ח"ה אגרת א'קסה):

בהכנסי - בלוית הנוסעים עמדי - לאולם הנמל הכי גדול המכיל כמה אלפים איש, מלאתי משאלות לבבי ולבב כל הקהל הקדוש אשר באו לקבל פנינו, למסור להם פרישת שלום מאת אחינו בני ישראל ובית יעקב, ה' עליהם יחיו, יושבי מדינות איראפא וברכתם ותודתם לאחינו בני ישראל ובית יעקב, ה' עליהם יחיו, יושבי ארצות הברית וקאנאדא על כל הטוב אשר עשו עמהם, ובקשתם על להבא להוסיף אומץ להושיט להם יד עזרה בגשם וברוח.

הודו לה' כי טוב, והנני מקוה אשר, בעזרתו ית', דברי מצאו מסלות ללבות אחינו, וברגשי קדש יוסיפו אומץ בעבודתם הקדושה להושיט יד עזרה לאחינו הנהרסים והנדכאים באיראפא ולבא לעזרתם להעתיק מושבם למדינות אחרות.

מיד יסד רבינו את קרבן "פדיון שבויים", להצלת אנ"ש והתלמידים מאירופה הכבושה, והעזרה למשפחות אנ"ש.

בחצי שנה הראשונה, עד אלול ת"ש, גר רבינו במלון גרייסטון בני. - שם הפקיד בידי הרב אליהו סימפסון את מלאכת רישום המשפחות באירופה הזקוקות לעזרה מיידית.

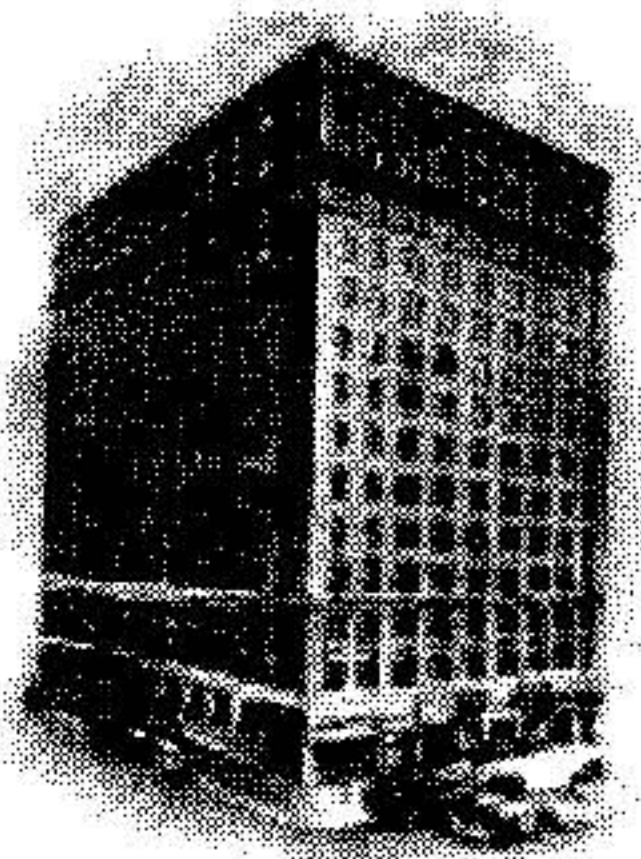
רשימות אנ"ש באירופה הזקוקים לעזר

בארכיון נמצאת רשימה בכתב-ידו של הר"א סימפסון, על נייר המכתבים של המלון, בכותרת:

אלה שמות האנשים הנמצאים במדינת ליטא הנחוצים לעזרה תיכף, וזהו מהידיעות שנתקבלו לנו מועד החשאי שלהם, וכן מיחידים.

אחר כך באה רשימה של קרוב למאה משפחות, הגרות ב-19 עיירות בליטא. בכל משפחה רשום מספר הנפשות, ובס"ה כוללת רשימה זו כ-500 נפשות.

TELEPHONE: SCHUYLER 4-1800

Hotel Greystone BROADWAY AT 91ST STREET NEW YORK SUBWAY AT DOOR

למה שאת האנשים הנמצאים במדינת ליטא הנחוצים לעזרה תיכף. וזהו מהידיעות שנתקבלו לנו מועד החשאי שלהם וכן מיחידים.

13	ר' יצחק אהרן - י"ג יעקב	נחום
3	ר' אלכסנדר אהרן - ג' יעקב	"
5	ר' יחזקאל אהרן - ג' יעקב	"
6	ר' יעקב רבי - אהרן אהרן - ששה יעקב	"
5	ר' אהרן אהרן - אהרן	"
4	ר' יחזקאל אהרן - אהרן	"
5	ר' אהרן אהרן - אהרן	"
6	ר' אהרן אהרן - אהרן	"
	ר' אהרן אהרן - אהרן	"
10	ר' אהרן אהרן - אהרן	"
5	ר' אהרן אהרן - אהרן	"
4	ר' אהרן אהרן - אהרן	"
5	ר' אהרן אהרן - אהרן	"
6	ר' אהרן אהרן - אהרן	"
12	ר' אהרן אהרן - אהרן	"
3	ר' אהרן אהרן - אהרן	"

THE WEST SIDE IS THE IDEAL PLACE TO LIVE

בכותרת רשימה אחת: "רשימת אנ"ש והתמימים שי' הדרים בנאצי פוילין", ורשומים בה 99 אנשים, עם העיירה שנמצאים בה עתה.

במקביל לזה הוכנו אז גם רשימות מאנ"ש בפולין הכבושה. כנראה גם זה לצורך משלוח חבילות.

* * *

רשימת אנ"ש וחמסימים שי' הדרים בנאצי פוילין		ב"ה	
57	יעקב מאנגארטען	1	ווארשא רש"ם זאלמאנאו <i>מאנאו</i>
58	לייניש אלטמאן	2	בנו ר"ז זאלמאנאו <i>מאנאו</i>
59	ביה הרש"ג שניאורטאחן <i>(באמא)</i>	3	רד"ג נורעוויטש <i>מאנאו</i>
60	סענדיל ראזענסוסער	4	בנו רא"ז נורעוויטש <i>מאנאו</i>
61	קלמן מינקאווסקי	5	ר"ז נורעוויטש בן הרש"ג <i>מאנאו</i>
62	זלמן מאיר גוסמאן	6	ר"ל ראסקין <i>מאנאו</i>
63	שלמה דוב (העבערס) ניסו אל הרב ריבמין/ווא	7	רח"ז בלוס <i>מאנאו</i>
64	בעריל שניאורטאחן	8	בנו העו"ד אהרן בלוס
65	שענסמכאו גפחלי הערץ גליקסמאן	9	ר' חיים פאסערמאן
66	יחזקאל בערקאוויטש	10	אברהם פאסערמאן
67	פיינויל גרינער	11	שניאור זלמן שטאסקין
68	יוסף מאיר ראזענבלים	12	סזואל שטאסקין
69	מאיר הענדיל	13	סענדיל שטאסקין
70	שלמה זילבעבערג/ממנו ח"י ס"ג	14	אברהם שטאסקין
71	יצחק שולמאן תלמיד הח"ל/ממנו ח"י ס"ג	15	שש"מ קאפילאוויטש הוא אחותו אל שטאסקין
72	אלי' ריבאק	16	קלמן בלוסענוואחן חתן הרש"ג שטאסקין
73	שמואל לים	17	אברהם נאסבערג
74	יחזקאל לייב <i>(באמא)</i> תלמיד הח"ל <i>באמא</i>	18	יעקב גאלרבערג
75	יחזקאל שפיעוואק	19	יעקב יצחק שפירא
76	סענדיל כורשמיין	20	יחודא באש <i>מאנאו</i>
77	צבי סרדכי עסקים	21	בעריל ניסן בעזמאלאו
78	עקיבה אייזענבערג תלמיד הח"ל	22	משה פוטליק ברוך סרדכי
79	לייניל ווייסבלאט	23	משה חיים זעלבבערשטיין <i>מאנאו</i>
80	אברהם מאנעלי	24	משה פיינשטיין <i>מאנאו</i>
81	דניאל סענענבוים	25	חיים סרדכי פיינבלום
82	בנו רובער <i>מאנאו</i>	26	נחמ"ל פיינעל תלמיד הח"ל
83	שלמה סענענבוים	27	אברהם ווייס
84	חיים רוד גלאזמאן	28	יהואל צבי גורארי'
85	אפרים שפירא	29	מנו אסתר גורארי' <i>מאנאו</i>
86	יהושע לודין	30	בנו יעקב גורארי'
87	משה שלמה <i>מאנאו</i>	31	ישראל קאסיען
88	יעקב שלום צייקאווסקי	32	אחי יצחקא ר"י קאסיען
89	מנחם קליין	33	ישראל גורארי' אחי הרש"ג
90	פינחס קימסקאווסקי	34	הערץ חתן הרש"ג שטאסקין
91	סזואל מנחם קאסיקאווסקי	35	יעקב מנח"ל העבער/חותן הרב ריבמין/
92	זעפסיל מאיר קאפלאן	36	נתן דוד גאלדשיידער
93	מאיר גלאזמאן	37	זלמן וויינשטיין
94	אלי' לובלינסקי	38	שלום קרול
95	ביה אלי' משה לים אשתו זכונתו	39	חיים שלמה קאנאו
96	זלמן בער ראסקין בן הר"ל	40	יעקב קרייקערמאן
97	בנה הרד"ג נורעוויטש	41	ר"ם הארענשטיין דוד כ"ס אר"ש <i>מאנאו</i>
	לונא בראסבערג זכנה	42	ר"ם הארענשטיין חתן כ"ס אר"ש <i>מאנאו</i>
98	יעקב שפיעוואק/מאביאניצער/	43	ברוך פרידמאן
99	ביה ר' אברהם אבא שמידס הנמצא בריגא	44	דובער נארסינקעל
		45	שלמה ציליך
		46	משה בערלאגס
		47	נח יצחק ליכערמאן
		48	שלמה שטיין
		49	דוד ציון היינעל
		50	מח"י סעלער
		51	יודיל פרידמאן/אחי ר"ב פרידמאן/
		52	סיכל זעליקמאן
		53	אברהם לייב פוקס
		54	משה אהרן מארנעל
		55	גפחלי הערץ אלטמאן
		56	אלתר פיאטעק

בכותרת רשימה שניה: "רשימה מאנשים בנאצי פוילין", ורשומים 163 אנשים מאנ"ש, עם העיירה

שנמצאים בה עתה¹⁰².

כ"ה		רשימה מאנשים בנאצי פוילין	
1	חנה אלמסאן / ע"י ניספריצקי / ווארשא	48	ליבא קרוסחאנד/ אחותו של רש"ו/ ווארשא
2	אברהם כראמבערג	49	שלום קרול
3	משה בערלאונג	50	יעקב קריינקערמאן
4	חנה בלאך	51	ס. קאצאוויטש / מאנ"ש
5	קלמן בלוטקענזאהן	52	אפרים אלעזר קאפסאל
6	בעריל ניסן בעזפאלשוו	53	שנח טאיר קאפלאן
7	נחמ"י בייסעל	54	ישראל קאסיען
8	ד. בערמאן/ ע"י רש"ו/	55	יצחק קאסיען
9	חיים זלמן כלום	56	זלמן קארנאכראד
10	אהרן כלום	57	אנתאם העניך קאפילאוויטש
11	ליבא בלוטקענזאהן/ אס קלמן/	58	חיים שלמה קאנום
12	אנתאם בוקיעט / הורי תלמיד / חסיעלניק	59	אברהם כ"ץ
13	חיים אליעזר בוזשיסקי	60	שמואל לוסקין
14	קלמן בוזשיסקי	61	לאקס/ ע"י רינקין/
15	יהודא באש	62	שמואל ליס אלו על חוץ זאך
16	לונא בראמבערג/ אחותו של רש"ו/	63	ח. ליפשיץ / ע"י רש"ו/
17	יצחק אלי' ציגענבאק	64	אברהם ליפשיץ
18	שלמה ציליך	65	ליב ליפשיץ/ מסכתא/
19	אייבעשיץ/ ע"י רש"ו זלמנוב/	66	יעקב ליבערמאן / תלמיד ישיבה/ חסיעלניק
20	יעקב פאלקינפעלד	67	יוסף סינצעט
21	ברוך פרידמאן	68	בער מאניסזאהן
22	משה מיינשטיין	69	מאיראוויטש משה
23	ס. פאלמאן/ ע"י רש"ו/	70	חלמן מינקאווסקי
24	מרדכי פוסליק	71	ניינאלדבערג צ.ר.
25	יודיל פרידמאן	72	ביילא
26	ישראל גורארי'	73	חיים פאמערמאן
27	יעקב גאלדבערג	74	אברהם
28	אברהם זלמן גורעוויטש	75	יצחק שלבז זאנ פראנער
28	בעריל נחום גורעוויטש	76	העשיל רייזמאן
29	בעריל גארפיינקעל	77	ליב ראסקין
30	רבקה גורעוויטש/ אשה רס"ו/	78	זלמן בער ראסקין
31	ח. גלאס/ ע"י קרושנאר/	79	ראטענבערג/ מאנ"ש/
32	סירל גערלעשטיין/ ע"י אברהם אכא/ ווארשא	80	אליעזר ראזענבערג/ מרש"פ"ו/
33	יחיאל צבי גורארי'	81	אביגדור ראטענבערג
34	יעקב גורארי'	82	ח. רוסקאווסקי / מרש"פ"ו/
35	יוסף גאלדשטיין	83	סענדיל ראזענמוטער
36	גיטער ירחמיאל משה/ ניסו של ס"פ/ לאדז	84	יהושע שניארוסאהן
37	שרה הערשבערג	85	רבקה שניארוסאהן
38	גרשון הארענשטיין	86	זלמן שאסקין
39	יוסף	87	בעריל שניארוסאהן
40	לייבוש הערץ	88	אברהם שאסקין
41	יעקב האלשצוק/ הרבי מאסטרכיץ/ אסטראווצי	89	שמואל שאסקין
42	מאיר הענדעל	90	ס. זעלינסאהן
43	יואל העכער	91	יצחק שולטאן/ תלמיד/
44	יאנאלאקא/ ע"י רינקין/	92	יעקב יצחק שפירא
45	יצחק קאליש	93	אלתר סמאליאזש
46	אלעזר קליין	94	מנחם ס. שאסקין
47	חיענע קאפעלאוויטש (אשתו של רש"ו)		

אגודת חסידי חב"ד בארצות הברית וקנדה
 AGUDAS CHASIDEI CHABAD
 OF THE UNITED STATES AND CANADA
 280 EAST BROADWAY
 NEW YORK, N. Y.

Rabbi Joseph Isaac Schneersohn
 President
 Rabbi Samarius Gourary
 1st Vice-President
 Mr. Hyman S. Kramer
 2nd Vice-President
 Rabbi Mendel Schneersohn
 3rd Vice-President
 Rev. M. M. Cunin
 Mr. A. B. Kramer
 Treasurers
 Mr. Bor Haskind
 Secretary

EXECUTIVE COMMITTEE:
 Rabbi Samarius Gourary
 Chairman
 Rabbi Nissan Telushkin
 Hon. Chairman

COMMITTEE:
 Rabbi Abraham E. Axelrod
 Mr. Alexander Cowen
 Rev. Jochanan Gordon
 Rabbi Israel Jacobson
 Rabbi Aaron Kazarnovsky
 Rabbi Samuel Levitin
 Rabbi David M. Rabinovitz
 Mr. Paul Rissman
 Rabbi M. B. Rivkin
 Mr. Louis Rozman
 Rabbi Eli Simpson

August 22nd 1940.

President's Advisory Committee on
 Political Refugees,
 122 East 22nd Street,
 New York City.

Att: Mr. Malin

Re: Issuance of temporary visas
 for 47 prominent Jewish leaders
 and Rabbis at the request of
 the Agudas Chasidei Chabad of
 the United States, and its Chief
 Rabbi, Rabbi Joseph Isaac
 Schneersohn.

Gentlemen:

In connection with the above request, the
 undersigned respectfully submit the following:

7. As indicated on the attached list, since the 47
 (with the exception of items #9 & #20) are located at
 present in Latvia, Lithuania and former Polish provinces,
 all of which territories are now part of and under the
 control of the Soviet Union with its known opposition to
 all religious activities, especially to Ministers of
 Religion, it is obvious that the position of these persons
 is an extremely dangerous one. They may be subject mo-
 mentarily to seizure and imprisonment; hence, the need
 for immediate action upon this request to the end of
 making it possible for them to leave their present places
 and seek temporary refuge in America until the duration
 of the war.

Very respectfully yours,

AGUDAS CHASIDEI CHABAD
 OF THE UNITED STATES AND CANADA

BY *Rabbi Joseph Isaac Schneersohn*
 Rabbi Joseph Isaac Schneersohn,
 President

כ"ק אדר"ה"י שליט"א מליובאוויטש
 נשיא
 הרב שמרי' גורארי'
 סגן ראשון
 ר' תיים זלמן פרעסער
 סגן שני
 הרב מנחם מענדל'ע שניאורסאהן
 סגן שלישי
 ר' מנחם מענדל'ע קובין שו"ב
 ר' אברהם בער פרעסער
 נזכרים
 ר' דובער האסקינד
 מזכיר
 ועד הפועל
 הרב שמרי' גורארי'
 הרב ניסן טעלזשיקין
 הרב אברהם אל"ף אסקעלאד
 ש"ר אלכסנדר מאווען
 ש"ר אלכסנדר מאווען
 ר' זושא נשרדען שו"ב
 הרב ישראל דייקובסאהן
 הרב אהרן מאזארנאווסקי
 הרב ישמאל לעווין
 הרב דוד טאיר ראבינאוויץ
 ר' מנחם דייטשאן
 הרב משה דובער ריבקיין
 ר' יהודא לייב ראזמאן
 הרב אל"ף סיטעסאהן

את הרשימה הזאת מסרה
 אגודת חב"ד בארה"ב לממשל,
 בצירוף הרצאה ובקשה בחתימת
 רבינו, ב-22 באוגוסט 1940 (ח"י
 מנ"א ת"ש).

הרצאה זאת כוללת 7
 סעיפים, ובה נתפרש, שהבקשה
 היא לתת להם ויזות זמניות –
 כדי לשהות בארה"ב עד לסיום
 המלחמה.

תחלת וסיום
 מכתב בקשה של רבינו

List of Prominent Persons in Certain Countries of Europe Desiring Admission to the U. S. A. contnd.

D. In German held Poland (contnd.):

44. GORFINKEL Ber & wife			Prusa 6, Otwock
45. GUREWICZ Ber Nochim			Warsaw, Nalewki 7
wife			
Szmul			
Israel			
Abram Zalman			
wife & fam.			
46. HEBER Jakob Gutkin	1872 Poland		Warsaw, Nowelpiki 47/2
Szejna Sara	1872 "		
47. KAC Abram	1884 "		Konskie, 3. Mai Str. 36
Estera Szajndla	1888		
Chana	1910		
Rywka Mindla	1915		
Bura Brajndla	1920		
Gittla Laja	1927		
Malka Rachel (grandchild)	1938		
48. POMERANO Chaim, wife & fam.			Sierakowskiego 6, Warsaw
Abram, wife & fam.			
49. RASKIN Lejb, wife & fam.			Warsaw, Nalewki 7
Zalman Ber, wife & fam.			
50. RAPOPORT Szabse Rabbi	1888 Poland		c/o Berglas, A., Pincow bei Kielce
Guta Gittla	1897 "		
Srul Rywan	1921 "		
Matla	1922 "		
Estera	1923 "		
51. BELIGSON Michael			Krakow, Sebastiana 13/3
52. SZMOTKIN Abram, wife & fam.			Warsaw, Dzielna 3/3
Mendel do.			
Szmuel do.			
Zalman do.			
53. SZNEJERSON Szyja			c/o Kamien, Warsaw, Muranow 13
54. SZNEJERSON Berek			Litzmanstadt, Hochensteiner 38/1
55. ZALMANOW Fajwusz	1877 Russia		Warsaw, Nalewki 7.
Cyrla	1874 Poland		
Zalman	1905 "		
Eugena	1912 "		
Chana	1940 "		

E. In Other Countries:

56. SCHUCHTER, Rabbi Michel	1886 Poland		c/o L. Schmerling, Postfach Selnau,
Sheidel			ZURICH, SWITZERLAND.
57. SCHMERLING Levi Icchoh	1876 Russia		Postfach Selnau, Zurich,
Chaja Sara			Switzerland.
Boruch Bendit	1917		
Reisa			
Breina			
58. SCHNEERSOHN Zalman, Rabbi	1898 Russia		Vidy, France, Boite Postale #242.
Sara	1897 Russia		
Godassa	1928 "		
Chelober	1931 "		